

14P/249/5

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--

Roll No. (Write the digits in words) .....

Serial No. of OMR Answer Sheet .....

Day and Date ..... (Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only **blue/black ball-point pen** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall **except the Admit Card without its envelope**.
3. **A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.**
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. **On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.**
6. **No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.**
7. **Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfair means.**
8. **Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.**
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. **Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).**
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR Answer Sheet** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages : 24

[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिखे गए हैं।]

14P/249/5

ROUGH WORK
रफ़ कार्य

14P/249/5

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours

Full Marks : 450

समय : 2 घण्टे

पूर्णाङ्क : 450

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries 3 (Three) marks. **One mark will be deducted for each incorrect answer. Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न 3 (तीन) अंकों का है। प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा। प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक शून्य होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

1. 'यत्रार्थवशेन पाद-व्यवस्था' केन उक्तम् ?

(1) वेदव्यासेन (2) यास्केन (3) सायणेन (4) जेमिनिना।

2. ऋग्वेदस्य कति स्थानानि सन्ति ?

(1) पञ्च (2) षट् (3) अष्ट (4) नव।

3. ऋग्वेदस्य विभागः केन क्रमेण क्रियते ?

(1) अष्टकक्रमेण (2) मण्डलक्रमेण
(3) मण्डलाष्टकोभयक्रमेण (4) प्रपाठकक्रमेण।

4. ऋग्वेदस्य कस्मिन्मण्डले 'विश्वामित्रनदीसंवादः' अस्ति ?
(1) प्रथमे (2) द्वितीये (3) तृतीये (4) चतुर्थे।
5. खिलसूक्तानां संग्रहः कस्मिन्मण्डले अस्ति ?
(1) चतुर्थे (2) षष्ठे (3) अष्टमे (4) दशमे
6. याज्यानुवाक्यानाम् ऋचां पाठः कथ्यते -
(1) स्तोत्रम् (2) शस्त्रम् (3) गानम् (4) अध्ययनम्।
7. हौत्रकर्मणः सम्पादनं कः करोति ?
(1) उद्गाता (2) होता (3) ब्रह्म (4) अध्वर्युः।
8. "तच्छंयोरारवृणीमहे" कस्याः संहिताया अन्तिमो मन्त्रः -
(1) शाकलसंहितायाः (2) तैत्तिरीयसंहितायाः (3) बाष्कलसंहितायाः (4) काठकसंहितायाः।
9. ऋग्वेदसंहितायाः समस्तसूक्तानां संख्या अस्ति -
(1) $10580 \frac{1}{2}$ (2) $15048 \frac{1}{2}$ (3) $10585 \frac{1}{2}$ (4) $10595 \frac{1}{2}$
10. तिलकः कस्मिन् ग्रन्थे वेदानां कालनिर्णयं प्रतिपादितवान् ?
(1) ओरियन (2) भारतीय ज्योतिष
(3) आर्कटिक होम इन द वेदाज़ (4) वैदिक माइथोलॉजी।
11. एषां कः प्रकृतिपाठः नास्ति ?
(1) शिखा (2) मन्त्रः (3) पदः (4) क्रमः।

12. ऋग्वेदे कस्य छन्दसः प्रचुरः प्रयोगः अस्ति ?
 (1) अनुष्टुप् (2) त्रिष्टुप् (3) उष्णिक् (4) बृहती।
13. सर्वप्रथमं केन पाश्चात्यविदुषा सायणभाष्यसहितः ऋग्वेदः सम्पादितः ?
 (1) प्रो० अर्नाल्ड (2) मैकडॉनल (3) मैक्समूलर (4) कीथ।
14. ऐतरेयब्राह्मणे कति अध्यायाः सन्ति ?
 (1) 30 (2) 40 (3) 60 (4) 36
15. पाश्चात्यमतेन ऋग्वेदस्य मण्डलानि प्राचीनानि सन्ति -
 (1) 1-9 (2) 2-9 (3) 7-8 (4) 3-10।
16. चरणव्यूहानुसारेण ऋग्वेदस्य शाखाः सन्ति -
 (1) पञ्च (2) सप्त (3) एकविंशति (4) नव।
17. पुरातनो वेदभाष्यकारः अस्ति -
 (1) स्कन्दस्वामी (2) हरिस्वामी (3) क्षीरस्वामी (4) नारायणस्वामी।
18. ऋग्वेदीयोपनिषद् अस्ति -
 (1) छान्दोग्योपनिषद् (2) केनोपनिषद् (3) कौषितकि उपनिषद् (4) कठोपनिषद्।
19. 'गीतिषु सामाख्या' इति कथनं कस्य अस्ति ?
 (1) पतञ्जलेः (2) यास्कस्य (3) जैमिनेः (4) सायणस्य।
20. 'साम' शब्दे 'सा' पदस्यार्थः अस्ति -
 (1) सप्तस्वराः (2) ऋक् (3) काचित् स्त्री (4) यजूषि।

14P/249/5

21. आर्चिकशब्दस्य अभिप्रायोऽस्ति -

- (1) ऋषीणां समूहः (2) ऋचां समूहः (3) श्लोकानां समूहः (4) सूत्राणां समूहः।

22. सामवेदस्य पूर्वार्चिके कति अध्यायाः सन्ति ?

- (1) सप्त (2) षट् (3) पञ्च (4) चत्वारः।

23. सामवेदस्य पञ्चमाध्यायस्य नाम अस्ति -

- (1) आरण्यपर्व (2) पवमानपर्व (3) ऐन्द्रपर्व (4) आग्नेयपर्व।

24. राणायनीयानां भेदाः सन्ति -

- (1) पञ्च (2) सप्त (3) नव (4) एकादश।

25. उत्तरार्चिके मन्त्राणां संख्या अस्ति -

- (1) 900 (2) 1600 (3) 1225 (4) 1700

26. उत्तरार्चिके पुनरुक्तानाम् ऋचां संख्या अस्ति -

- (1) 75 (2) 267 (3) 99 (4) 289

27. वेदव्यासः कस्मै शिष्याय सामशिक्षाम् अयच्छत् ?

- (1) हिरण्यनाभाय (2) पौष्यज्जलये (3) जैमिनये (4) याज्ञवल्क्याय।

28. महानाम्नीसंज्ञकाः मन्त्राः सन्ति -

- (1) नव (2) दश (3) एकादश (4) द्वादश।

29. सामवेदीय ब्राह्मणानां संख्या अस्ति -
 (1) 100 (2) 19 (3) 21 (4) 8
30. ताण्ड्यब्राह्मणे कति अध्यायाः सन्ति ?
 (1) 25 (2) 26 (3) 27 (4) 28
31. सामवेदेन सम्बद्धा उपनिषद् अस्ति -
 (1) ऐतरेयोपनिषद् (2) कठोपनिषद् (3) केनोपनिषद् (4) प्रश्नोपनिषद्।
32. एषु प्रकृतिगानम् अस्ति -
 (1) ऊहगानम् (2) आरण्यगानम् (3) वेयगानम् (4) छन्दोगानम्।
33. पदकारस्य शाकल्यस्य केन वेदेन सम्बन्धः अस्ति ?
 (1) सामवेदेन (2) ऋग्वेदेन (3) अथर्ववेदेन (4) यजुर्वेदेन।
34. 'अरुणो मासकृद् वृकः' यास्कमतेन अस्ति -
 (1) एकपदम् (2) पदद्वयम् (3) पदत्रयम् (4) षट्पदम्।
35. सामवेदस्य पदकारः अस्ति -
 (1) जैमिनिः (2) शाकल्यः (3) गार्ग्यः (4) कात्यायनः।
36. चतुर्वेदभाष्यकर्ता अस्ति -
 (1) यास्कः (2) मैक्सगूलरः (3) सायणः (4) स्कन्दस्वामी।

37. द्राह्यायणश्रौतसूत्रस्य सम्बन्धः केन वेदने अस्ति ?

- (1) ऋग्वेदेन (2) यजुर्वेदेन (3) सामवेदेन (4) अथर्ववेदेन।

38. छान्दोग्योपनिषद् कस्य वेदस्य अस्ति ?

- (1) ऋग्वेदस्य (2) सामवेदस्य (3) यजुर्वेदस्य (4) अथर्ववेदस्य।

39. बैंगाल एशियाटिक सोसायटी' शोधसंस्थायाः संस्थापक आसीत् -

- (1) मैक्समूलर (2) सर विलियम जोन्स
(3) मैकडॉनैल (4) राजा राम मोहनरायः।

40. सेण्टपीटर्सवर्ग-संस्कृतजर्मनकोशस्य निर्माता अस्ति -

- (1) रॉथ (2) कीथ (3) वेबर (4) हॉग।

41. सायणः सर्वप्रथमं कस्याः संहितायाः भाष्यं कृतवान् ?

- (1) ऐतरेयसंहितायाः (2) तैत्तिरीयसंहितायाः (3) वाजसनेयिसंहितायाः (4) पैप्पलादसंहितायाः।

42. सायणस्य कार्यक्षेत्रम् आसीत् -

- (1) विजयनगरम् (2) कुरुक्षेत्रम् (3) बङ्गक्षेत्रम् (4) कलिङ्गक्षेत्रम्।

43. आदित्यसम्प्रदायस्य प्रतिनिधिवेदः अस्ति -

- (1) कृष्णयजुर्वेदः (2) शुक्लयजुर्वेदः (3) सामवेदः (4) अथर्ववेदः।

44. वैशम्पायनस्य शापेन कः शप्तः ?

- (1) याज्ञवल्क्यः (2) जैगिनिः (3) सुमन्तुः (4) मौदः।

45. यजुर्वेदस्य प्रामुख्येन किं प्रतिपाद्यं वर्तते ?
 (1) कर्मकाण्डम् (2) ज्ञानकाण्डम् (3) अभिचारकर्म (4) उपासना।
46. 'एकविंशविधा बाह्वृच्यम्' इति कथनं कस्य अस्ति ?
 (1) कात्यायनस्य (2) पतञ्जलेः (3) सायणस्य (4) यास्कस्या
47. यजुर्वेदस्य षडशीतिर्भेदा भवन्ति' —इति क्व पठयते ?
 (1) चरणव्यूहे (2) सायणभाष्ये (3) महीधरभाष्ये (4) श्रौतसूत्रे।
48. वेदपुरुषस्य हस्तः अस्ति -
 (1) कल्पः (2) छन्दः (3) व्याकरणम् (4) निरुक्तम्।
49. उपाङ्गमस्ति -
 (1) व्याकरणम् (2) मीमांसा (3) निरुक्तम् (4) रामायणम्।
50. वाजसनेयिसंहितायाः कति अध्यायाः खिलरूपेण प्रसिद्धाः सन्ति ?
 (1) 15 (2) 18 (3) 11 (4) 9
51. वाजसनेयिसंहितायाः प्रथमाध्याये प्रथमं कस्य यागस्य वर्णनमस्ति ?
 (1) पौर्णमासयागस्य (2) दर्शयागस्य (3) चातुर्मास्ययागस्य (4) अग्निहोत्रस्य।
52. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये चातुर्मास्ययागस्य वर्णनं प्राप्यते ?
 (1) द्वितीये (2) तृतीये (3) चतुर्थे (4) पञ्चमे।

53. वाजसनेयिसंहितायाः केषु अध्यायेषु सोमयागानां वर्णनं प्राप्यते ?
 (1) 4-8 (2) 9-11 (3) 16-18 (4) 21-26
54. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये राजसूयस्य उल्लेखः अस्ति ?
 (1) एकादशे (2) दशमे (3) सप्तमे (4) षष्ठे।
55. वेदिनिर्माणस्य प्रारम्भः वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये वर्तते ?
 (1) एकादशे (2) दशमे (3) अष्टमे (4) त्रिंशत्तमे।
56. वेदिनिर्माणकार्ये कति इष्टकाः प्रयुज्यन्ते ?
 (1) 10800 (2) 25000 (3) 23000 (4) 28000
57. वाजसनेयिसंहितायाः षोडशाध्याये वर्णनमस्ति -
 (1) अग्निचयनस्य (2) शतरुद्रीयस्य (3) पुरुषमेघस्य (4) सर्वमेघस्य।
58. 'वसोधिरा-मन्त्राः वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये सन्ति ?
 (1) अष्टादशे (2) सप्तदशे (3) पञ्चदशे (4) चतुर्दशे।
59. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये सौत्रामण्यागस्य प्रारम्भः क्रियते ?
 (1) एकोनविंशे (2) अष्टादशे (3) सप्तदशे (4) पञ्चविंशे।
60. वाजसनेयिसंहितायाः केषु अध्यायेषु अश्वमेघमन्त्राणामुल्लेखः प्राप्यते ?
 (1) 22-25 (2) 26-30 (3) 32-36 (4) 38-39।

61. शतपथब्राह्मणस्य त्रयोदशकाण्डे कस्य वर्णनमस्ति ?
 (1) सौत्रामणेः (2) सर्वमेघस्य (3) पुरुषमेघस्य (4) अश्वमेघस्य।
62. खिलमन्त्राणां संकलनं वाजसनेयिसंहितायां क्व वर्तते ?
 (1) 26-29 (2) 24-26 (3) 32-35 (4) 36-39।
63. वाजसनेयिसंहितायां कस्मिन्नध्याये पुरुषमेघस्य वर्णनमस्ति ?
 (1) त्रिंशे (2) पञ्चत्रिंशे (3) द्वात्रिंशे (4) नवत्रिंशे।
64. वाजसनेयिसंहितायां पुरुषसूक्ते ऋग्वेदापेक्षया कति मन्त्राः अधिकाः सन्ति ?
 (1) षट् (2) सप्त (3) द्वादश (4) नव।
65. वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये पितृमेघस्य वर्णनमस्ति ?
 (1) पञ्चदशे (2) पञ्चविंशे (3) पञ्चत्रिंशे (4) एकोनविंशे।
66. 'हिरण्मयेन पात्रेण.....' मन्त्रोऽयं वाजसनेयिसंहितायाः कस्मिन्नध्याये वर्तते ?
 (1) अष्टाविंशे (2) चत्वारिंशे (3) पञ्चत्रिंशे (4) त्रिंशे।
67. काण्वसंहितायां मन्त्राः सन्ति -
 (1) 1975 (2) 2730 (3) 2086 (4) 2095
68. काण्वसंहितायाम् अनुवाकाः सन्ति -
 (1) 354 (2) 328 (3) 385 (4) 395

69. माध्यन्दिनसंहितायां मन्त्राः सन्ति -

- (1) 2086 (2) 1987 (3) 1975 (4) 1995

70. उवटभाष्यं कस्यां संहितायां वर्तते ?

- (1) काण्वसंहितायाम् (2) माध्यन्दिनसंहितायाम्
(3) तैत्तिरीय संहितायाम् (4) ऐतरेयसंहितायाम्।

71. 'मन्त्रमहोदधि' ग्रन्थस्य रचनाकारः अस्ति -

- (1) महीधरः (2) उवटः (3) सायणः (4) मायणः।

72. 'ब्राह्मणसर्वस्व' - भाष्यस्य कर्ता अस्ति -

- (1) सायणः (2) दुर्गः (3) हलायुधः (4) महीधरः।

73. आचार्यसायणस्य भाष्यं शुक्लयजुर्वेदस्य कस्यां संहितायाम् अस्ति ?

- (1) काण्वसंहितायाम् (2) वाजसनेयिसंहितायाम्
(3) तैत्तिरीयसंहितायाम् (4) माध्यन्दिनसंहितायाम्।

74. माध्यन्दिनसंहिताया आंग्लपद्यानुवादकारः अस्ति -

- (1) हॉग (2) रॉथ (3) ग्रिफिथ (4) विल्सन।

75. 'वैदिक मीटर' इति ग्रन्थस्य प्रणेता अस्ति -

- (1) मैक्डॉनल (2) अर्नाल्ड (3) हिलब्राण्ट (4) विण्टरनिट्स।

76. शुक्लयजुर्वेदेन सम्बद्धा उपनिषद् अस्ति -

- (1) कठोपनिषद् (2) बृहदारण्यकोपनिषद्
(3) मुण्डकोपनिषद् (4) केनोपनिषद्।

77. शुनः शेपाख्यानं प्रस्तौति -
 (1) ऐतरेयब्राह्मणम् (2) शतपथब्राह्मणम् (3) तैत्तिरीयब्राह्मणम् (4) गोपथब्राह्मणम्।
78. माध्यन्दिनशतपथे ब्राह्मणानां संख्या अस्ति -
 (1) 21 (2) 438 (3) 586 (4) 375
79. आरम्भाद् द्वादशदिनपर्यन्तं यस्य यागस्य स्थितिः स उच्यते -
 (1) सत्रयागः (2) क्रतुः (3) दर्शयागः (4) अग्निहोत्रम्।
80. शतपथब्राह्मणस्य चतुर्दशकाण्डे कस्य वर्णनम् अस्ति ?
 (1) प्रवर्ग्यस्य (2) अश्वमेधस्य (3) दर्शयागस्य (4) अग्निहोत्रस्य।
81. 'पुराणप्रोक्तेषु ब्राह्मणकल्पेषु' इति सूत्रमस्ति -
 (1) कात्यायनस्य (2) सायणस्य (3) पाणिनेः (4) यास्कस्य।
82. चरकाणां भेदाः भवन्ति -
 (1) 18 (2) 12 (3) 16 (4) 25
83. तैत्तिरीयसंहितायाः पदकारः अस्ति -
 (1) गार्ग्यः (2) शाकल्यः (3) शाकटायनः (4) आत्रेयः।
84. मैत्रायणीयानां भेदाः सन्ति -
 (1) चत्वारः (2) पञ्च (3) षट् (4) सप्त।
85. तैत्तिरीयशाखायां कति प्रपाठकाः सन्ति ?
 (1) 34 (2) 44 (3) 24 (4) 14
86. तैत्तिरीयशाखायां कति अनुवाकाः सन्ति ?
 (1) 631 (2) 641 (3) 651 (4) 661

87. मैत्रायणीसंहितायाः खिलकाण्डनाम्ना प्रसिद्धं काण्डमस्ति -
 (1) प्रथमकाण्डः (2) द्वितीयकाण्डः (3) तृतीयकाण्डः (4) चतुर्थकाण्डः।
88. इतिमिका, मध्यमिका इत्यादयः कस्याः संहितायाः खण्डाः सन्ति ?
 (1) तैत्तिरीयसंहितायाः (2) मैत्रायणीसंहितायाः
 (3) कठसंहितायाः (4) कपिष्ठलसंहितायाः।
89. स्थानकशब्दस्य प्रयोगः कुत्र प्राप्यते ?
 (1) कठसंहितायाम् (2) तैत्तिरीयसंहितायाम्
 (3) माध्यन्दिनसंहितायाम् (4) कपिष्ठलसंहितायाम्।
90. पिप्पलादशाखायाः सम्बन्धः केन वेदेन वर्तते ?
 (1) ऋग्वेदेन (2) शुक्लयजुर्वेदेन (3) कृष्णयजुर्वेदेन (4) अथर्ववेदेन।
91. अथर्ववेदीयम् एकमात्रं ब्राह्मणमस्ति -
 (1) वंशब्राह्मणम् (2) आर्षेयब्राह्मणम् (3) गोपथब्राह्मणम् (4) ताण्ड्यब्राह्मणम्।
92. 'अथर्ववेदस्य नवभेदा भवन्ति' —इति कथनं क्व प्राप्यते ?
 (1) चरणव्यूहे (2) गोपथब्राह्मणे (3) निरुक्ते (4) दुर्गवृत्तौ।
93. स्थापत्यवेदस्य केन वेदेन सम्बन्धः अस्ति ?
 (1) सामवेदेन (2) अथर्ववेदेन (3) यजुर्वेदेन (4) ऋग्वेदेन।
94. अथर्ववेदस्य गोत्रमस्ति -
 (1) भारद्वाजगोत्रम् (2) आत्रेयगोत्रम् (3) काश्यपगोत्रम् (4) वैखानसगोत्रम्।

95. दारुणमुनिः इति नाम्ना प्रसिद्धः मुनिरस्ति -
 (1) अगस्त्यमुनिः (2) सुमन्तुः (3) भृगुमुनिः (4) कणादमुनिः।
96. 'कुत्ताप' शब्दे 'कुम्' पदस्य अर्थ अस्ति -
 (1) कुत्सितम् (2) कूपम् (3) कश्चिदपि (4) पृथिवी।
97. अथर्ववेदस्य कस्मिन् काण्डे पृथ्वीसूक्तं वर्तते ?
 (1) द्वादशे (2) त्रयोदशे (3) एकादशे (4) नवमे।
98. तिलकः वैदिककालं चतुर्धा विभाजयति, तेषाम् एकः अस्ति -
 (1) संहिताकालः (2) सूत्रकालः (3) अदितिकालः (4) ब्राह्मणकालः।
99. अथर्ववेदेन सम्बद्धम् एकमात्रं भाष्यं कस्य अस्ति ?
 (1) साणयस्य (2) शबरस्वामिनः (3) उवटस्य (4) दुर्गस्य।
100. वैदिकपदानुक्रमकोशस्य निर्देशकः आसीत् -
 (1) मैक्समूलरः (2) विश्वबन्धुः शास्त्री
 (3) भारती तीर्थः (4) डॉ० सुर्यकान्तः शास्त्री।
101. वैदिकव्याकरणस्य प्रसिद्धः पाश्चात्यलेखकः अस्ति -
 (1) मैकडॉनल (2) कैलेण्ड (3) लिण्डनर (4) हिलब्राण्ट।
102. आचार्यशङ्करस्य कति-उपनिषत्सु भाष्यमस्ति ?
 (1) नव (2) दश (3) षट् (4) सप्त।

103. 'नेह नानास्ति किञ्चन' क्व वर्तते ?
 (1) केनोपनिषदि (2) कठोपनिषदि (3) मुण्डके (4) प्रश्ने।
104. 'तदेजति तन्नैजति' कस्यामुपनिषदि वर्तते ?
 (1) ईशोपनिषदि (2) माण्डूक्ये (3) कठे (4) प्रश्ने।
105. 'वेदविहितानां कर्मणामानुपूर्व्येण कल्पनाशास्त्रम्' लक्षणमस्ति -
 (1) कल्पस्य (2) निरुक्तस्य (3) व्याकरणस्य (4) छन्दसः।
106. कल्पसूत्राणि कतिविधानि सन्ति ?
 (1) 4 (2) 2 (3) 7 (4) 8
107. आश्वलायनश्रौतसूत्रं केन सम्बद्धमस्ति ? ?
 (1) ऋग्वेदेन (2) सामवेदेन (3) शुक्लयजुर्वेदेन (3) अथर्ववेदेन।
108. शाङ्खायनगृह्यसूत्रे कति अध्यायाः सन्ति ?
 (1) सप्त (2) द्वादश (3) षट् (4) नव।
109. कात्यायनश्रौतसूत्रस्य प्रख्यातः भाष्यकारः अस्ति -
 (1) दुर्गः (2) कर्काचार्यः (3) शङ्कराचार्यः (4) महीधरः।
110. कात्यायनश्रौतसूत्रमधिकृत्य सरलावृत्तिः केन लिखिता ?
 (1) सायणेन (2) माणयेन (3) दुर्गेण (4) विद्याधरेण।
111. पारस्करगृह्यसूत्रे कति संस्काराणां वर्णनं वर्तते ?
 (1) 11 (2) 16 (3) 15 (4) 14

112. पारस्करगृह्यसूत्रं कति-काण्डेषु विभक्तमस्ति ?
 (1) 8 (2) 6 (3) 3 (4) 10
113. गृह्यसूत्रप्रकाशिकायाः टीकायाः लेखकः अस्ति -
 (1) गदाधरः (2) कर्काचार्यः (3) विश्वनाथः (4) हरिहरः।
114. अथर्ववेदस्य श्रौतसूत्रमस्ति -
 (1) वाराहश्रौतसूत्रम् (2) वैतानश्रौतसूत्रम्
 (3) वैखानसश्रौतसूत्रम् (4) आश्वलायनश्रौतसूत्रम्।
115. गौतमधर्मसूत्रस्य सम्बन्धः केन वेदेन अस्ति ?
 (1) सामवेदेन (2) तैत्तिरीयसंहितया (3) अथर्ववेदेन (4) शुक्लयजुर्वेदेन।
116. कृष्णयजुर्वेदस्य शुल्बसूत्राणि सन्ति -
 (1) सप्तदश (2) नव (3) षट्ठ (4) दश।
117. आनाव्यपदेन वाः सूच्यते ?
 (1) आहवनीयः (2) गार्हपत्यः (3) दक्षिणः (4) अग्निः।
118. पौर्णमासयागे आग्नेयं हविर्भवति ?
 (1) आज्यम् (2) एकादशकपालः पुरोडाशः
 (3) अष्टाकपालः पुरोडाशः (4) दधि।
119. 'सान्नाय्यं पदेन किं सूच्यते ?
 (1) आज्यम् (2) दधि (3) पयः (4) ऐन्द्रं दधि पयश्च।

120. याज्या पुरोऽनुवाक्यावत्तो भवन्ति -

- (1) जुहोतयः (2) यजतयः (3) उभयम् (4) नैषां किमपि।

121. 'अग्नीत् ऋत्विक् कस्य सहायको भवति ?

- (1) ब्रह्मण (2) अध्वर्योः (3) होतुः (4) उद्गातुः।

122. सामिधेनीसंज्ञकमन्त्राणामपरं नाम अस्ति -

- (1) धाय्या (2) श्लोकः (3) मन्त्रः (4) ऋक्।

123. 'प्रयाजानुयाजौ यज्ञाङ्गे' इति सूत्रमस्ति -

- (1) कात्यायनस्य (2) जैमिनेः (3) पाणिनेः (4) गौतमस्य।

124. 'याज्यान्तः' इति सूत्रेण क्रियते -

- (1) टिसंज्ञा (2) टेर्लुतत्वम् (3) टेर्निषेधः (4) टेलोपः।

125. वाजसनेयिप्रातिशाख्ये भाविसंज्ञाविशिष्टः स्वरोऽस्ति -

- (1) अ (2) आ (3) अ अथवा आ (4) इ।

126. वाजसनेयिप्रातिशाख्ये मुत् संज्ञा क्रियते -

- (1) शषसाम् (2) कचटतगानाम् (3) यवरलानाम् (4) स्वराणाम्।

127. वाजसनेयिप्रातिशाख्यानुसारं पदमस्ति -

- (1) अक्षरसमुदायः (2) अक्षरम् (3) उभयम् (4) केवलं स्वरम्।

128. 'क्रियावाचकमाख्यातमुपसर्गो विशेषकृत्' इति कथनमस्ति -

- (1) भट्टोजिदीक्षितस्य (2) नागेशस्य (3) कात्यायनस्य (4) कौण्डभट्टस्य।

129. वाजसनेयिप्रातिशाख्ये अवग्रहस्य नियमाः कस्मिन्नध्याये सन्ति ?

- (1) तृतीय (2) चतुर्थे (3) पञ्चमे (4) अष्टमे।

130. वाजसनेयिप्रातिशाख्ये प्रयुक्तस्य स्फोटनशब्दस्य अभिप्रायः अस्ति -

- (1) पिण्डीभूतसंयोगस्य पृथगुच्चारणम् (2) बुद्धेः शब्दस्य प्रकाशः
(3) विकसनम् (4) विस्फोटः।

131. 'क्रमः स्मृतिप्रयोजनः' इति सूत्रमस्ति -

- (1) जैमिनेः (2) पाणिनेः (3) कणादस्य (4) कात्यायनस्य।

132. घिसंज्ञया विशिष्टः वर्णः अस्ति -

- (1) ह (2) ए (3) श (4) आ।

133. निघण्टोः कतमोऽध्यायः दैवतकाण्डं कथ्यते ?

- (1) प्रथमः (2) तृतीयः (3) चतुर्थः (4) पञ्चमः।

134. 'अर्थावबोधे निरपेक्षतया पदजानं यत्र तन्निरूक्तम्' इति कथनं वर्तते -

- (1) यास्कस्य (2) सायणस्य (3) दुर्गस्य (4) नागेशस्य।

135. 'अध्वरं युनक्ति' इति निर्वचनेन कः सूच्यते ?

- (1) अध्वर्युः (2) होता (3) ब्रह्मा (4) उद्गाता।

136. 'यदेभिरात्मानमाच्छादयन् देवा मृत्योर्बिभ्यतः तच्छन्दसां छन्दस्त्वम्' –इति कथनं वर्तते –

- (1) यास्कस्य (2) दुर्गस्य (3) सायणस्य (4) कात्यायनस्य।

137. 'यदक्षरपरिमाणं तच्छन्दः' इति लक्षणं वर्तते –

- (1) कात्यायनस्य (2) सायणस्य (3) यास्कस्य (4) दुर्गस्य।

138. अतिच्छन्दसां संख्या अस्ति –

- (1) पञ्च (2) नव (3) चतुर्दश (4) एकादश।

139. बृहतीवृत्ते कति वर्णाः भवन्ति ?

- (1) 36 (2) 40 (3) 32 (4) 44

140. धृतिवृत्ते कति वर्णाः भवन्ति ?

- (1) 64 (2) 68 (3) 72 (4) 76

141. मा छन्दसि कति वर्णाः भवन्ति ?

- (1) 1 (2) 2 (3) 4 (4) 8

142. गुरुमतमस्ति -

- (1) शबरस्वामिनः (2) कुगारिलस्य (3) प्रभाकरस्य (4) शङ्करस्य।

143. टुप्टीकायाः रचनाकारः अस्ति -

- (1) कुमारिलः (2) प्रभाकरः (3) अन्नम्भट्टः (4) मण्डनमिश्रः।

144. मीमांसकानां मते वेदाः सन्ति -

- (1) अपौरुषेयाः (स्वतः प्रमाणम्) (2) पौरुषेयाः
(3) अपौरुषेयाः (परतः प्रमाणम्) (4) पौरुषेयाः (स्वतः प्रमाणम्)।

145. 'पुरुषप्रवृत्त्यनुकूलभावकव्यापारविशेषः' लक्षणमस्ति -

- (1) पुरुषस्य (2) क्रियायाः (3) शाब्दीभावनायाः (4) आर्थीभावनायाः।

146. 'निरपेक्षो रवः श्रुतिः - सा कतिविधा ?

- (1) द्विधा (2) पञ्चधा (3) त्रिधा (4) चतुर्धा।

147. 'भामती' टीकायाः रचनाकारः अस्ति -

- (1) मण्डनमिश्रः (2) वाचस्पति मिश्रः (3) केशवमिश्रः (4) प्रभाकरमिश्रः।

148. शालिकनाथमिश्रः समर्थकः आसीत् -

- (1) शङ्करस्य (2) प्रभाकरस्य (3) उदयनाचार्यस्य (4) उम्बेकस्य।

14P/249/5

149. 'शब्देनोच्चारितेन येन द्रव्यं प्रतीयते। तदक्षरविधौ युक्तं नामेत्याहुर्मनीषिणः' —क्व प्राप्यते ?

- (1) मीमांसाप्रकाशे (2) बृहद्देवतायाम् (3) माधवीयघातुवृत्तौ (4) काशिकायाम्।

150. 'सम्पूर्णमृषिवाक्यं तु सूक्तमित्यभिधीयते' —इति अस्ति -

- (1) शौनकास्य (2) कात्यायनस्य (3) सायणस्य (4) यास्कस्य।

14P/249/5

ROUGH WORK
रफ़ कार्य

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त, लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।
6. ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।
7. उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।
8. प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त केवल ओ एम आर उत्तर-पत्र परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।